

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
імені О.М. Бекетова

СТАНДАРТ ВИЩОЇ ОСВІТИ

ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

ПРОГРАМА

нормативної навчальної дисципліни
підготовки бакалавра
галузь знань 0305 – Економіка і підприємництво
напрямок 6.030504 – Економіка підприємства

(шифр дисципліни за ОПП – ПП 1)

Стандарт чинний з дати затвердження

Харків - ХНУМГ - 2014

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Економіка підприємства» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра напряму 6.030504 «Економіка підприємства».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є форми і методи господарювання підприємства; способи раціонального поєднання і ефективного використання всіх видів ресурсів на рівні підприємства з метою отримання прибутку як результату задоволення суспільних потреб.

Міждисциплінарні зв'язки:

Вивчення цієї дисципліни безпосередньо спирається на:	На результати вивчення цієї дисципліни безпосередньо спираються:
Політична економія	Бухгалтерський облік
Статистика	Потенціал та розвиток підприємства
Макроекономіка	Стратегія підприємства
Мікроекономіка	Організація виробництва
Історія економіки та економічної думки	Економіка праці та соціально – трудові відносини
	Планування і контроль на підприємстві
	Управління витратами

Програма навчальної дисципліни складається з таких модулів та змістових модулів (ЗМ):

МОДУЛЬ 1. Підприємство та чинники його виробничої діяльності

ЗМ 1.1 Підприємство в сучасній системі господарювання

ЗМ 1.2. Ресурсне забезпечення діяльності підприємства

МОДУЛЬ 2. Фінансово-економічні показники і стратегічні основи розвитку підприємства

ЗМ 2.1. Витрати, результати та ефективність діяльності підприємства

ЗМ 2.2 Економічні основи розвитку підприємства

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Економіка підприємства» є формування у майбутніх фахівців сучасного економічного мислення і системи теоретичних знань, вмінь та навичок практичної роботи щодо методів організації ефективного господарювання на рівні підприємства; набуття теоретичних і практичних знань щодо вирішення конкретних економічних завдань, які дозволили б їм найкращим чином досягти цілей підприємства.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Економіка підприємства» є вивчення господарських процесів, що відбуваються у виробничо-комерційних системах підприємств; закріплення комплексу економічних знань і засвоєння досягнень теорії та практики управління підприємствами; набуття практичних навичок у прийнятті науково-обґрунтованих господарсько-управлінських рішень в умовах ринкової економіки.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- економічні основи функціонування підприємства в системі ринкових відносин, основні напрями та види його діяльності, види підприємств, що функціонують в Україні;
- зовнішнє середовище та його вплив на діяльність підприємства;
- функції і методи управління підприємством;
- систему планів підприємства та їх взаємодію;
- технологію планування діяльності підприємства в сучасних умовах;
- теоретичні засади формування програми виробництва продукції та реалізації, визначення виробничої потужності підприємства;
- складові елементи ресурсного потенціалу підприємства та шляхи його ефективного використання;
- теоретичні засади формування й використання трудових ресурсів підприємства та системи їх матеріального стимулювання; методичні підходи до їх аналізу та планування;
- теоретичні засади формування та використання майнових ресурсів (активів) підприємства, методичні підходи до їх аналізу та планування;
- теоретичні основи формування фінансових ресурсів (капіталу) підприємства, методичні підходи до їх аналізу та планування;
- методичні основи обчислення собівартості продукції та розробки цінової політики підприємства;
- порядок формування фінансових результатів господарської діяльності підприємства і напрями його використання;
- сучасні методики оцінки ефективності та конкурентоспроможності підприємства та його продукції;
- сутність фінансового стану підприємства, його складові та методи оцінки;
- теоретичні основи оцінювання ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності підприємства;
- сучасні теорії та моделі розвитку підприємства, механізм трансформації (реструктуризації) підприємств у процесі розвитку;
- основні засади створення комплексної системи економічної безпеки підприємства;
- механізм розвитку підприємства, запобігання кризових явищ та банкрутства.

вміти:

- здійснювати вибір видів підприємств, їх організаційно-правових форм

- відповідно до умов та особливостей функціонування створюваного підприємства;
- розробляти організаційні структури управління підприємством, визначати фактори, що обумовлюють їх побудову;
  - володіти методами та інструментарієм стратегічного, тактичного та оперативного планування;
  - формувати виробничу програму підприємства, визначати виробничу потужність,
  - здійснювати аналіз та планування ресурсів, які необхідні підприємству;
  - визначати та давати економічну інтерпретацію показникам господарсько-виробничої діяльності підприємства;
  - розраховувати собівартість продукції та витрати операційної діяльності; складати кошторис витрат;
  - розробляти заходи щодо зниження витрат на виробництво й збут продукції;
  - вибирати доцільні стратегії ціноутворення на продукцію підприємства, визначати ціни на продукцію;
  - проводити аналіз та планування доходів, поточних витрат і фінансових результатів від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємства;
  - здійснювати оцінку ефективності господарської діяльності та визначати шляхи її підвищення;
  - обґрунтовувати ефективність інвестиційних та інвестиційних проектів;
  - здійснювати оцінку конкурентоспроможності підприємства та його продукції.
  - проводити оцінку фінансово-майнового стану підприємства, загрози банкрутства
  - оцінювати рівень економічної безпеки підприємства;
  - визначати симптоми й причини банкрутства підприємства;
  - розробляти програму виходу підприємства з економічної кризи.

мати компетентності:

- здатність зібрати й проаналізувати вихідні дані, необхідні для розрахунків економічних і соціально-економічних показників, що характеризують діяльність підприємства;
- здатність на основі типових методик і діючої нормативно-правової бази розрахувати економічні й соціально-економічні показники, що характеризують діяльність підприємства;
- здатність виконувати необхідні для складання економічних розділів планів розрахунки, обґрунтовувати їх і представляти результати роботи відповідно до прийнятих на підприємстві стандартів;
- здатність здійснювати збір, аналіз і обробку даних, необхідних для вирішення поставлених економічних завдань;
- здатність аналізувати й інтерпретувати фінансову, бухгалтерську й іншу інформацію, що міститься у звітності підприємств різних форм власності і використовувати отримані відомості для прийняття управлінських рішень;

- здатність, використовуючи вітчизняні й зарубіжні джерела інформації, зібрати необхідні дані проаналізувати їх і підготувати інформаційний огляд і/або аналітичний звіт;
- здатність використовувати для вирішення аналітичних і дослідницьких завдань сучасні технічні засоби й інформаційні технології;
- здатність організувати діяльність малої групи, створеної для реалізації конкретного економічного проекту;
- здатність використовувати для вирішення комунікативних завдань сучасні технічні засоби й інформаційні технології;
- здатність критично оцінити пропоновані варіанти управлінських рішень і розробити й обґрунтувати пропозиції по їхньому вдосконалюванню з урахуванням критеріїв соціально-економічної ефективності, ризиків і можливих соціально-економічних наслідків;
- готовність до кооперації з колегами, роботі в колективі;
- здатність до саморозвитку, підвищення своєї кваліфікації й майстерності.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться **360** годин(и) **10** кредитів ЄКТС.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Модуль 1. Підприємство та чинники його виробничої діяльності

Змістовий модуль 1.1 Підприємство в сучасній системі господарювання

Теорії та моделі підприємств. Основи підприємництва. Види підприємств, їх організаційно-правові форми. Зовнішнє середовище господарювання підприємств. Структура та управління підприємством. Ринок і продукція.

Змістовий модуль 1.2 Ресурсне забезпечення діяльності підприємства

Персонал підприємства, продуктивність і оплата праці. Основний капітал. Оборотний капітал. Інтелектуальний капітал. Техніко-технологічна база та виробнича потужність. Матеріально-технічне забезпечення і виробнича логістика.

Модуль 2. Фінансово-економічні показники і стратегічні основи розвитку підприємства

Змістовий модуль 2.1 Витрати, результати та ефективність діяльності підприємства

Організація операційної діяльності. Система забезпечення конкурентоспроможності продукції. Витрати підприємства. Товарна і цінова політика підприємства. Фінансово-економічні результати суб'єктів господарювання. Інтегральна ефективність діяльності підприємства та його конкурентоспроможність.

Змістовий модуль 2.2 Економічні основи розвитку підприємства

Прогнозування та планування діяльності підприємства. Обґрунтування виробничої програми підприємства. Інвестиції. Інноваційна діяльність. Оцінювання ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності. Сучасні моделі розвитку підприємства. Оптимізація бізнес-процесів підприємства. Економічна безпека підприємства. Трансформація і реструктуризація підприємств

Індивідуальні завдання:

- контрольна робота;
- курсова робота.

3. Рекомендована література

1. Економіка підприємства: підручник / М. Г. Грещак, В. М. Колот, О. Г. Мендрул [та ін.]; за заг. та наук. ред. Г.О. Швиданенко. – К.: КНЕУ, 2009. – 816 с.
2. Економіка підприємства: Підручник/ За заг. ред. С. Ф. Покропивного. - Вид. 2-ге, перероб. та доп. - К.: КНЕУ, 2001. - 528 с.
3. Бойчик І. М. Економіка підприємства: Навчальний посібник. Вид. 2-ге, доповн. та перероб. - К.: Атіка, 2007. - 528 с.
4. Шваб Л. І. Економіка підприємства: для студентів вищих навчальних закладів 2-е вид. – К.: Каравела, 2005. – 568с.
5. Економіка підприємства: Збірник практичних задач і конкретних ситуацій: Навч. посібник/ За ред. С. Ф. Покропивного. - К.: КНЕУ, 2005. - 328 с.
6. Петрович Й. М., Кіт А. Ф. та ін. Економіка підприємства: Підручник /За заг. ред. Й. М. Петровича. – Львів: «Новий світ-2000», 2004. – 680 с.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання залік (5 семестр), екзамен (6 семестр).

5. Засоби діагностики успішності навчання поточні та підсумкові тестові завдання, індивідуальні завдання (контрольна та курсова роботи), питання і задачі до заліку та екзамену.

АНОТАЦІЯ

Дисципліна «Економіка підприємства» є нормативною для студентів, які навчаються за напрямом підготовки 6.030504 – Економіка підприємства, освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр». Предметом вивчення навчальної дисципліни є форми і методи господарювання підприємства; способи раціонального поєднання і ефективного використання всіх видів ресурсів на рівні підприємства з метою отримання прибутку як результату задоволення суспільних потреб. Метою викладання навчальної дисципліни «Економіка підприємства» є формування у майбутніх фахівців сучасного економічного мислення і системи теоретичних знань, вмінь та навичок практичної роботи щодо методів організації ефективного господарювання на рівні підприємства. Зміст дисципліни складається з чотирьох змістових модулів : «Підприємство в сучасній системі господарювання», «Ресурсне забезпечення діяльності підприємства», «Витрати, результати та ефективність діяльності підприємства», «Економічні основи розвитку підприємства».

ABSTRACT (ANNOTATION)

Discipline "Economics of Enterprise" is normative for students which study in the direction of training 6.030504 - Economics of Enterprise, educationally-qualifying level "bachelor". The subject of the discipline is the forms and methods of an economics activity of an enterprise, methods of rational combining and effective using of all kinds of resources at the enterprise level with the aim of getting profit as a result of public needs satisfaction. The purpose of studying discipline "Economics of Enterprise" is the forming of the future specialists' modern economic thinking and a system of theoretical knowledge and practical skills concerning methods of organization of effective management at the enterprise level. Contents of the discipline consists of four content modules: "Enterprise in the modern economic system", "Resourcing the enterprise activity" "Costs, results and efficiency of the Enterprise ", "Economic Foundations of the development of enterprise".

АННОТАЦИЯ

Дисциплина «Экономика предприятия» является нормативной для студентов, которые обучаются по направлению подготовки 6.030504 – Экономика предприятия, образовательно-квалификационного уровня «бакалавр». Предметом изучения учебной дисциплины является формы и методы хозяйствования предприятия; способы рационального комбинирования и эффективного использования всех видов ресурсов на уровне предприятия с целью получения прибыли как результата удовлетворения общественных потребностей. Целью изучения учебной дисциплины «Экономика предприятия» является формирование у будущих специалистов современного экономического мышления и системы теоретических знаний, умений и навыков практической работы относительно методов организации эффективного хозяйствования на уровне предприятия. Содержание дисциплины состоит из четырех содержательных модулей: «Предприятие в современной системе хозяйствования», «Ресурсное обеспечение деятельности предприятия», «Расходы, результаты и эффективность деятельности предприятия», «Экономические основы развития предприятия».